ԱՐՄԱՏԻԱ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պարսկաստանի համար տարեկան 10 ֆր. և կամ 4 րբլ. թղթդրմ.
Եւրոպայի և այլ տեղերի համար տարեկան 20 ֆրանգ
Տնօրէնութիւնն ինք կը վճարէ լրագիրը ղրկելու վոստի ծախքը։
Բաժնեգիրները կանխիկ կը վճարուին։ Վեցամսեայ կամ եռամսեայ բաժնորդագրութիւններ ալ կընդունուին, առանց տեւէ յաւելման բաժնեգինին վրայ։ Հատով կը ծախուի ամեն տեղ 20 սանթիմ
Նամակ և ծրար պէտք է ղրկել հետեւեալ հասցէով· M. PORTOUKALIAN, rédacteur du journal *Arménia*. MARSEILLE (France)

Ե ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6
1889 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 7
ՕԳՈՍՏՈՍ 26 (Հ. Տ.)
ՇԱԲԱԹ
Կը հրատարակուի Դշ. և Շբթ. օրեր

ՊԱՏՄԱՆԵՆԵՐ
Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կամ մասամբ միայն կը հրատարակէ իրեն ղրկուած գրութիւններն։
Պարտաւոր չէ վերադարձնել չհրատարակուած ձեռագիրներն։
Ծանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով։
Ծանուցման 1 միջակ գիրը 1 սանդիմ կարժէ· 1 գլխագիրը 2 սանդիմ։

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la Rédaction (Rue Vacon, 50)

ՀԱՑՈՑ ՀԱՅԵՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

==

ՆՊԱՏԱԿ ԵՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

(Քաղուած կանոնագրէն)

«Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» նպատակն է աշխատիլ վարչական բարենորոգութիւններ մտցնելու Թիւրքահայաստանի մէջ, Հայ ժողովրդի տեղական պէտքերին համաձայն։ Հայ ժողովրդի ցանկութիւնն է իրաւունք ստանալ ազատօրէն ինքզինք կառավարելու որով միայն պիտի կրնան վերնալ այն հարստահարութիւնները որոնք այսօր Հայաստանի իշխանութեան և տերական դասուն պատճառ կը լինին։

«Հայոց Հայրենասիրական Միութիւն»ը իւր նպատակ իրագործելու համար իւր կարողութեան չափով կը գործադրէ ամեն յարմար եղած միջոցներն, ժամանակի պահանջներին համեմատ. կաշխատի ներքին այժ գոյացնել Ազգին մէջ իւր աղատութեան համար, հրատարակութիւններ կանէ, դիմումներ կանէ որոց որ պէտք է և նիւթապէս ու բարոյապէս կը քաջալերէ անոնց որոնք անձնուիրութեամբ կաշխատին հայրենիքի ազատութեան գործին։

Միութիւնը կունենայ իրեն բերան եղող լրագիրը որ, բացի զանազան լուրեր տալէ իրրեւ լրագիր, կը հաղորդէ ընդհանրութեան ինչ որ Միութիւնը ուղէ հաղորդել, տեղեկութիւններ կուտայ Հայաստանի և տարբեր Հայերի գրութեան վրայ և կը ծառայէ հայրենասիրական եռանդը արծարծելու Հայերին մէջ։*

Դաւոթ. «Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» անդամակցիլ կամ թղթակցիլ ուզողներն պէտք է դիմեն հետեւեալ հասցէին.

M. Portoukalian
(FRANCE) Marseille

* Հայոց Հայրենասիրական Միութիւն»ը կը նպատակ Արմենիա լրագրի հրատարակման։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Վէճ. կաթողիկոսի բողոքը վաճի վալիին դէմ.—Նամակ Թիւրքիահ.ց (Կ. Պոլիս)· — Նամակ Թիւրքիահ.ց (Կ. Պոլիս).—Վաճհ.ց լուրեր.— Մի կամառոր հայ վիճառորի քաջութիւնը.—Տեղական.— Արտասահմանի լուրեր. — Ներսես շնորհալիից «Ողբ Եղեսիոյ»էն արգիլուած 48 տուներն. — Ծանուցումներ· — Բանասիրական (Իմ հայրասպան քնկերը)։

ՎԵՀ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ԲՈՂՈՔԸ ՎԱՆԻ ՎԱԼԻԻՆ ԴԷՄ

Թիֆլիսի «Մշակ» լրագրին կը գրեն Կ. Պոլսէն հետեւեալը.

«Էջմիածնի Կաթողիկոսէն դիր մը եկած է Պատրիարքին, որով Վեհափառը կըսէ թէ Վանի կուսակալը պէտք է որ եւս առնու այն ամբաստանութիւնը, զոր ըրած էր ընդդէմ Դէսրգեան ճեմարանին, իբր այն թէ ճեմարանին մէջ խռովարար աշակերտներ կը պատրաստուին։ Այդ յայտարարութիւնը եղած էր Վանի մօտ տեղի ունեցած դէպքին առթիւ։ Եթէ ճեմարանին դէմ եղած այդպիսի ամբաստանութիւն մը չը հերքուի նոյն իսկ Վանայ կուսակալի կողմէ, Կաթողիկոսը իրեն կը վերապահէ հարկ եղած տնօրինութիւնները ընել։ Կաթողիկոսին առ Պատրիարքն ուղղուած այս յայտարարութիւնը Պատրիարքն հաղորդեց գատական գործոց նախարարին։ Պատասխանին պէտք է լսել։»

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՐԻՒԱՆ

Կ. Պոլիս, 19/31 օգոստ. 1889

Ճնշողական նոր միջոց մ'ալ սկսաւ գործադրուիլ Հայոց Մխայեան Ընկերութեանց կրթական գործը դժուարացնելու համար. Ընկերութեան ընկալագրերը այսուհետեւ Ելմտական նախարարութեան և Պատրիարքարանի կնիքները պիտի կրեն, և այդ տպեալ տոմսերու մէջ Ընկերութեան անունը և նպատակը պիտի չյիշուին։ Այս ձեւակերպութիւնները կուշացուցնեն տոմսերուն կանոնաւորապէս բաշխումը, և բաժնորդք ու նուիրատուք կը սպասեն տակաւին որ իրենց ներկայացուին տոմսեր ըստ առաջնոյն, որպէսզի տուեն։

Երեկ, Իւսկիւտարի կողմ անցած ատենս նշմարեցի վեց զուգամիտ պատնական դեղեցիկ մակոյկ մը, որ կը «Բէլամը Քատիմ» անուն գիրքը. մեր ուսուցիչն ալ զայն գրպան մը չունենալուն համար, այդ կաշեայ գրպանի մէջ կը դնէր նամակներ, հաշուեցուցակներ և. վերջապէս եթէ նա ներկայանար թատրոնի տեսչի մը, անմիջապէս գոհացուցիչ ամպահանաւ մը կրնար ընդունուիլ ապուշի դեր կատարելու համար։ Շատ բարկացող մէկն էր· օր մը դասիս մէջ անյաջող լինելուս համար զիս երկու անգամ երդել տուաւ Փալախայի ներքեւ. այդ անիծեալ և միանգամայն օրհնեալ Փալախան վարժարանի մը աշակերտաց հոգին և մարմինը մաշեցնող մի դործիք է. բայց սա ալ պէտք է գիտնալ որ չընչին յանցանքի մը համար կարժանանայինք Փալախայով պատժուելու. ամենէն սոսկալի պատիժ մ'ալ կար մեր ճեմարանի մէջ. երբ ծանր յանցանք ունենար աշակերտ մը, անմիջապէս նրա երկու ափերուն մէջ ժամերով բռնել կուտար ծանր Յայսմաւուրքը· եթէ յանցաւոր տղան մարմնային կազմով նիհար էր, երկու ոտքի վրայ կը կանդնեցնէր զինա, Յայսմաւուրքը գլխէն վեր բռնել տալով· իսկ եթէ ուժեղ էր տղան, վայ անոր, այն ատեն պէտք էր որ նա հնդկահաւի նման մէկ ոտքի վրայ կեներ ժամերով, ունենալով դարձեալ Յայսմաւուրքը ափերուն մէջ։

Վոսփորի ասիական ափը կը հանէը Մուսա բեկ իւր հետեւորդներով։ Երկու թիւրք կարևոր պաշտօնատարք, Իւսկիւտարի կառավարիչ քիւրտ Պահրի փաշայի որդին և ուրիշ չատ մը ծառաները դինք չընդառաջած քրդական երգեր երգելով պօռալով նաւահանգիստին մօտեցան։ Իրենց կըսպասէր նախկին դրամատենգ և Իւսկիւտարի այժմու կառավարիչ Պահրի փաշան, ընկերակցութեամբ միւշիր (քօմանտան ան չէֆ) փաշայի մ'և երկու հազարապետաց։ Պահրի փաշան յարգանօք դիմաւորեց Մուսա բէկին և խումբը կառքեր նստելով Իւսկիւտարի բարձունք, ամարանոցը ուղղուեցան։ Որչափ որ կրցանք լսել, Մուսա բէկ գոհունակութեամբ կը պատմէր ներկայից Մուշէն առնուած նոր լուրեր իր անհետ թողած եղբօր նորանոր սպանութեանց և յափշտակութեանց մասին։

Այսպէս կը վարձատրէ բարեգութ Սուլթանը հաւատարիմ Մուսային որ միւրք կառավարութեան աւերիչ քաղաքականութեան լաւ ծառայութիւններ ըրաւ, և այժմ իրր կատարեալ հիւր արձակուրդ մը կը վայելէ

Ամառուան սաստիկ օդի ջերմութենէն, ուսուցիչ Աբրահամը գլուխը երկու ձեռացը մէջ առած և գրասեղանին կրթնած կը քնանար։ Օր մը երբ խոր քունի մէջ էր, մի քանի անառակ աշակերտաց հետ միանալով Պատուելիի Ֆեսի բիւսքիւլէն մի քանի թել քաշեցի և եկայ նստայ տեղս. նոյն ատեն ընկերներս ճանճ կորսային, ես ալ մէկ կողմէն այդ թելերը ճանճերու ոտքերը կապելով թող կուտայի։ Պատուելին կարթնայ և իւր գրասեղանի վրայ կը տեսնէ ճանճերու խումբ մը որոնց ոտքերը չղթայակապ էին իւր Ֆեսի բիւսքիւլի թելերովը. նա անմիջապէս ոտքի ելաւ և նախակրթարանի աշակերտները կարգաւ պատժեց փայտի հարուածներով։ Այդ պատիժ կըկոչուէր սըրա Ֆալախասի։

Անցան մի քանի տարիներ. ես գտայ ինձ մի հաւատարիմ ընկեր, Գէորգ անուն· այդ պատանին շատ կը սիրէր զիս և ես ալ փոխադարձաբար զանի. երկուքնիս ալ միեւնոյն հասակը ունէինք. երբ վարժարանի ցերեկուան ճաշու զանգակը կը հնչէր, նա անմիջապէս սեղանատուն իջնելով իմ և իւր ծրարը կը բանար. ես յետոյ կիջնէի և կը տեսնէի որ ամեն բան պատրաստուած է, և այսպէս միատեղ կը ճաշէինք։ Երեկոյին վարժարանի արձակուէն վերջը, կելնէինք միատեղ չըրջագայութեան. մենք ընտրած էինք մե-

ի Վոսփոր. Նոր ուժով ու համարձակութեամբ Մշոյ դաշտը վերադառնալու համար։ Եւ թող Մշոյ Հայերը իրենց տուները անտէր ձգած մինչեւ Պօլիս, «մենպահի առաջէթի» (արդարութեան պրիւր)ին պատերուն տակ հանին և յայտնի եղեռնագործի մը կատարած ղրկանքներուն հատուցում յուսան։

ԿԱՑԾԻԿ

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՐՔԻԱՅԻՆ

Կ. Պոլիս, 19/31 օգոստ. 1889

Ցիսունի չափ Մշեցիները չարաթէ մ'ի վեր կը թափառին մայրաքաղաքի փողոցները։ Աղերսագիր մը տուին Դատական Նախարարին և չատ դժուարութեամբ կրցան հարցաքննիչ դատաւորին յանձնել տալ իրենց դատը, անթիւ օրինական ձեւակերպութիւններ կատարելու մէջ դիտմամբ դանդաղ վարուելով։ Իսկ թիւրք կառավարութեան դատարանը կրնայ բոլորովին յուսահատեցուցել այդ դիւղայիները։ Մուսա բէգէն բռնի լկտի հայուհի մ'ալ, Կիւլզարը որուն պատահած դէպքը ծանօթ է արդէն Ամենայն ընթերցողաց, կը գտնուի այս գիւղաց ներու մէջ և լսեցէք թէ ինչ հնարքի դիմեր է այս աղջիկ որպէս զի յաջողի Պօլիս գալ։ Մուշի մէջ քրդերու հսկողութեան ներքեւ կը գտնուէր ինքը և իմանալով որ Մշեցիք Պօլիս կը կանչուին Մուսայի հետ դատուելու համար, «Ի՞նչ կեցեր էք, կըսէ Քիւրդերուն, Բաղէշ (կուսակալութեան կեդրոնը) տարէք զիս և այնտեղ Վալիի և ժողովոյ ներկայութեան յօժարակամ պիտի գաւանիմ մահմէտական կրօնը, որպէս զի Մուսայի հակառակորդները լսեն. բէգի կինը լինելէ աւելի ի՞նչ պատուոյ կրնամ փափագիլ»։ Քիւրտերը կը հաւնուին և աղջկան հետ Բաղէշ կ'իջնեն և Վալիին կը ներկայանան. այնտեղ Վարչական ժողովին առջեւ աղջիկը կը կանգնի հերոսի մը նման և քաջալերուելով քիչ մը հեռուն կեցած մօր յորդորներէն, «Ես քրիստոնեայ եմ և քրիստոնեայ պիտի մեռնիմ» կը գոչէ համարձակ։ Ապշած կը մնան թիւրք պաշտօնեայք և ետքը կ'ուղեն առնել փախցունել, բայց ոստիկանապետը պատասխանատուութենէ աղատ մնալու համար, կառնէ աղջիկը և բազմաթիւ ձիաւոր ոստիկաններով հաղիւ կը յաջողի Կարին հասցունել և Պօլիս եկող Մշեցիներու խմբին յանձնել։ Այս կերպով աղջիկը ինքզինք կազատէ, Կարնեցի Հայեր կը յուզուին, և հանգանակութիւն մը ընելով 1200 ղրուշի չափ դրամ կը յանձնեն աղջկան, իր մօրը և իր հօրեղբայր քահանային ճամբու ծախքի համար։ Կարնոյ եւրոպական հիւպատոսներ աքանչանալով աղջկան հաստատամտութեան վրայ, իրենց համակրանք կը յայտնեն գործնականապէս, Ֆրանսայի հիւպատոսը մի խաչ կը նուիրէ աղջկան, Անգլիայինը՝ մի մատանի և ռուսականը՝ գօտի մը։ Մոռցուելու նաեւ որ Տրապիզոնի անգլիական հիւպատոսն ալ բռնութեան ղոհ եղող այս Մշեցիներուն դիւրութիւններ տուեր է ի Պօլիս փոխադրուելու համար անգլիական շոգենաւով։ Լսուի կայ նաեւ թէ Վանայ ամերիկացի միսիոնար Միսթր Ռէյնօլտս որ ուղեկցի մը հետ Մուշի կողմերը կոդոպտուած և գանակոծուած էր Մուսա բէգի մարդիներէն, Պօլիս պիտի գայ Պօրտա ընկերութեան հրամանաւ, Մուսայի դէմ գատ վարելու համար։

Հերդ

* * *

ՎԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վանէն հեռեւեալը կը գրեն մեզ օգոստ. 3/15 թուով.

«Քաղաքիս կեդրոնական բանտը մի հոյակապ եկեղեցի Ս. Նշան անուամբ, որուն տօնախմբութիւնը կը կատարուի Ս. Աստուածածնայ օրը։ Պօլսոյ ամեն կողմերէն և մերձակայ գիւղերէն Հայեր ընտանեօք ուխտագնացութիւն կանեն։ բացի այս տաղաւարէ, մայիս ամսոյ բոլոր կիրակիները հայ մեծատուններ օգափոխութեան երթալով ամբողջ մայիսը անդ կանցունեն։

Այժմ գառնանք մեր ճամբորդութեան վրայ տեղեկութիւն տալ ընթերցողաց։ Մենք ուխտաւորաց բազմութեան եաեւէն ճանապարհ ընկանք, երեք ժամ անընդհատ հետիոտն ճամբորդելէ վերջ իջմբովին հասանք Տուտուրլու անուն թրքաբնակ գիւղը։ բազմութիւնն այնտեղ մէկ հոգնութիւն առնելու մտադիր էր։ Դիժբազդաբար, նոյն օրուան արեգակը կայրէր և երկինքը կրակ կը թափէր. մենք երկու անմորճ պատանիներս արիւն քրտինքի մէջ մնացած, այսպէս նուաղեալ գացինք ընկուզենիի մը չուքին տակ նըստանք։ Գէորգ մի քանի վայրկեան վերջը օճի նման սողալով մօտեցաւ ինձ և ըսաւ. — Եղբա՛յր, ես անկարող եմ այլ եւս քալել։ — Ինչո՞ւ, հարցուցի ես զարմանօք։ Նա բացաւ ոտքերը, ողբալով ինձ ցոյց տուաւ. տեսայ որ ոտիցը կաշին կարմիր գոյն առած և ուռեցած էր, կարծես թէ եռացեալ ջրով խաշած էր։ Ընդհոլոս այս դժբաղդութիւնը տեսնելով սրտիս ցաւէն չկրցայ ինքզինքս զսպել ու սկսայ ես ալ դառնագին լալ։ Այնտեղ գտնուող մի հայ սրճարանապետ որուն անունն էր Ասֆէքսի Սարդիս, մօտենալով մեզ հարցուց թէ ինչո՞ւ կուլանք. ես հեծկլտալով պատմեցի եղելութիւնը. նա հեռացաւ մեր քովէն և երկու վայրկեան վերջը բերաւ փոքրիկ չիշ մը որ ի էր ձիթախլորվ. առաւ Գէորգի ոտքերը իւր ձեռացը մէջ և սկսաւ ձիթախլորվ չփել ուռեցած մասը. յետոյ պատուիրեց որ առնուազն երկու ժամ հանգիստ նստի։ Ըստ պատուէրի Ասֆէքսի Սարգիսին, երկու ժամէ չափ մենք կեցանք այդ ընկուզենւոյ հովանւոյն ներքեւ։ Բազմութիւնը արդէն մեկնած էր Տուտուրլուէ։ Երեկոյին արեւը մարը մտնելու կը պատրաստուէր, ես մօտենալով Գէորգի ըսի. — Բարեկա՛մ, ոտքի է՛լ տեսնենք, կարո՞ղ ես ճանբայ քալելու։ Զեմ յուսար, պատասխանեց նա։ — Փորձէ՛ անգամ մը, դարձեալ կրկնեցի ես հարցումս։ Նա ելաւ կանգնեցաւ ոտքի վրայ և մի քանի քայլ երթալով դալով պատասխանեց. Եւ ոչ մի ցաւ չեմ զգար։ — Օ՛ն սրտիմն ճանբայ ելնե՛նք. ճիշդ երկու ժամ եւս ունինք մինչեւ Ակէմտաղի հասնելու, ըսի ես։

(Շարունակելի)

ՄԻ ԿԱՄԱՒՈՐ ՀԱՑ ՋԻՆՒՈՐԻ ՓԱՋՈՒԹԻՒՆԸ

Ամերիկիայի 4րդ թուին մէջ մեծ հրատարակեցինք որ 2 հայ երիտասարդներ Մարսէյլի մէջ կամաւոր գրուեցան Ֆրանսական բանակին, ընդունուելով «Օտարականներու լեգէոն»ին Légion Etrangère մէջ։ Այդ լեգէոնի մէջ մտնող օտարազգի զօրքերն կը գրկուին ընդհանրապէս Քրիստոնական գաղթավայրերն, Ալճերիկէ, Թօնքին և այլն։

Ցիշեալ կամաւոր հայ պինուորներէն մին, Պրն. Կարապետ Մարուքեան որ Ալժէրի գրկուած էր, հայկական քաջութեան մի փորձը տուած է այս օրերը։ Մի խումբ արաբ տոպրակներ յարձակեր են այն բերդի վրայ ուր պահնորդութիւն կընէր Պրն. Մարուքեան և ուզեր են կրակի տալ բերդին ռազմամթերքի պահեստը։ Արաբները յաջողեր են սպաննել բերդին տասը զին և երկրորդ պահապանները և դէպի ներս խուժել. այդ միջոցին Պ. Մարուքեան որ երրորդ պահապանն էր, արթուն և պատրաստ գտնուելով քաջութեամբ կը յարձակի այդ արաբներուն վրայ և կը յաջողի տասին հարուածներով դեռին տապալել այնտեղ անոնցմէ մի քանին. Տեսնելով արաբները այդ կատաղի յարձակման առջեւ չփոթած և ահաբեկած կառապարեն փախչիլ և բերդը կազատի կրակի ղոհ լինելէ։

Պրն. Մարուքեանի գնդին հրամատարը այս եղելութիւն կը հեռագրէ Փարիզ պատերազմական նախարար Պ. Ֆրէյսինէին որմէ ղրկուած հրամանին համեմատ սերժան–մաժօրի աստիճանին կը բարձրանայ Պրն. Մարուքեան և իրեն անմիջական կառելցուանին։

ՏԵՂԱԿԱՆ

Հինդշաբթի օր Մէսաժըրիի «Երիմանթ» չոգենաւով բերուեցան այստեղ 74 հատ Պարսկաստանի չատ ընտիր և թանկագին գորգեր որոնք փարիզի Ցուցահանդէսը պիտի գրաւին։ Կըսուի թէ Պարսկաստանի Շահը Ցուցահանդէսը պտրաստ ժամանակ տեսնելով Պարսկաստանի գորգեր չկան այնտեղ ինչպէս որ պէտքն էր, հրամայած ղրկեր է բերել տալ ի տես դնելու համար այնտեղ։

—Եգիպտոսի Խափվին երկու որդիներն, Իչման Ափասա պէյ և Մէհմէտ Ալի, որոնք Մարսէյլէն անցնելով դնացին Փարիզ, այնտեղ մեծ պատուով ընդունելութիւն գտած են Հանրապետութեան Նախագահ Պրն. Քարնօէն որ զիրենք ճաշի վար գրեր է։ Օսմանեան գեսպան Լատա փաշան ալ կընկերանար Իչխաններին։ Իչխանները Ցուցահանդէսին այցելելով Էֆէլի աշտարակին մինչեւ վերի մասը բարձրացեր են ուր սիրալիր կերպով ընդունուեր են Պ. Էֆէլէն։

—Սէն–Լազարի (Բլէն Սէն Միշէլ) տօնավաճառը որ սեպտ. 14ին պիտի վերջանար, վաճառողներուն խնդրանքին համեմատ քաղաքապետութիւնը թոյլատրած է երկարաձգել մինչեւ սեպտ. 18ի չորեքշաբթի երեկը։

—Սեպտ. 16ին երկուշաբթի օր դարձեալ մի Train de plaisir կը մեկնի Մարսէյլէն դէպի Փարիզ և 25ին կը վերադառնայ։ Բայց որովհետեւ սեպտ. 22ի կիրակի օր ընդհանուր Ֆրանսայի մէջ երեսփոխանական ընտրութիւններին համար քուէարկութիւն կը լինի, նոյն բրեհ տը բլիգիոսով գնացողներին թոյլատուութիւն պիտի լինի սեպտ. 20ին կամ 21ին վերադառնալ Փարիզէն սեւ թրէնով որպէս զի Մարսէյլի մէջ իրենց քուէները տալու իրաւունքէն չզրկուին։

ԱՐՏԱՍԱՀԱՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Կրէտէյէն եկած վերջին լուրերն կը յայտնեն որ Օսմանեան զօրքերը գըրաւեր են Սէլինայի նահանգը առանց դիմադրութիւն գտնելու։ Բէթիմօի չրջակայներն ալ նոյնպէս զօրքերով գրաւուած են։ Կը կարծուի որ մի քանի անառիկ տեղեր ամրացած ապստամբներն մինակ մնալով կը ստիպուին վերջապէս հնազանդիլ։

— Ալմանական լրագիրներն մանաւոր նչանակութիւն կուտան այն լուրի թէ Զարեւիչը մօտ օրեր Փարիզ պիտի գայ։ Զեն կարծեր որ Զարեւիչը պաշտօնապէս այցելէ Փարիզի Ցուցահանդիսին. բայց նոյն իսկ անպաշտօն այցելութեանն համար ալ կըսեն թէ այդ դէպք պատճառ պիտի դառնայ որ երբեակ դաշնակցութեան և Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ իրար հետ զարնուելու հաւանականութիւնները չաւանան։

— Ամէնքէն կիմացուներն թէ կըրնէին ապատամբներն չեն ուզեր չարունակել իրենց բանակցութիւնները Շահիր փաշայի հետ։ Մահմէտականները չատ չարիքներ կը հասցունեն քրիստոնեաներուն. Հերակլիոնի չրջակայներն 35 գիւղ այրած են. յունական եկեղեցիներէն կողոպտած ինչքերն կը բերեն կը ծախեն Ռէթիմոի հրապարակին վրայ. Թիւրքերն կը սպառնան յարձակիլ հիւպատոսարանները և մայր եկեղեցւոյն վրայ որոնք քրիստոնեաներուն միակ ապաստանարաններն են։ Կրէտէէն Ցունաստան փախչողներն այս հարատահարութիւնները պատմելով այնտեղի յոյներին, անոնց վրէժխնդրութիւնը կը գրգռեն ոմանք մանաւանդ որոնք կը կազմեն օգնելու համար ապատամբներուն որպէս զի կարենան դիմադրել Թիւրքերուն և չարունակել իրենց ապատամբական չարժումները։

— Լուր կայ թէ Կ. Պոլսի անգլիական դեսպան Պրն. Հուայթ պիտի փոխուի և իրեն պիտի յաջորդէ Սըր Տրըմմընտ Վօյճ որ աւելի ազդեցիկ վարմունք ունի։ Սըր Հուայթ մի կաթոլիկ է և կըսուի թէ Աղարեան պատրիարքի ազդեցութեան տակ ինկած լինելով, հայենական խնդրի մասին ալ չատ թոյլ կը վարուէը Թիւրքիոյ հետ։

— Պարսից Շահը որ վերջերս Ֆրանսա և Աւստրօ-Հունգարիա եւս այցելելով չքեղ ընդունելութիւններ գտաւ, կը վերադառնայ այժմ Պարսկաստան, Սեւ Ծովի և Կովկասի ճանապարհով։

— Ամէնքի և Պրէտնի Օմանեան հիւպատոս Տաքէս Էֆէնտին օգոստ. 16/28ին մեկնած է Կ. Պոլսէն իւր պաշտօնատեղ երթալու համար։

— Զարը չորս ազանելի նժոյգներ նուէր ղրկեր է Թիւրքիոյ Սուլթանին։

ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻՒՆ «ԵԴԵՍԻՈՑ ՈՂՔ»ԻՆ

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ 48 ՏՈՒՆԵՐՆ*

. . . . . .

Ցաւ հարկանի յոտովայնիս,
Մինաք և հոգիս իմ այլայլին
Մինչդեռ լիշեմ զօրն ահագին
Եւ զառաւօտն մրմռագին,
Զանլոյս ցերեկըն խաւարին
Որ լուսացաւ նըռնմ խօրին,
Ցօրժամ ըզհուրըն Սոդոմին
Ներքուստ ի վեր բորբոքէին
Ոչ ի վերուստ անձրեւածին
Այլ ի սաղրինըս փորածին։
Ցայնժամ պարիսպ ամրականին
Վերուստ ի վայր կործանէին
Եւ ի հիմանց տապալէին
Մուտ Թըշնամեացըն դործէին.
Այլ քաջարիքն ոչ կասէին
Եւ ոչ ի փախուստ լինչ դառնային,
Բայց առ միմեանըս ձայն տային
Քաջալերեալ յորդորէին,
Արիաբար հաստատէին
Զինուք յանկածըն պարապին։
Դիմել ի մարտ խրախուսէին
Ոչ զանգիտել ի սրոյ նոցին
Այլ որպէս հօտ հովուապետաին
Ցաղն երկնային գըլխոյ տային.
Քահանայք եհուատալոք
Սուսերաւորըք լինէին
Եպիսկոպոսքըն պատուական
Ի ձեռս առեալ զնշան խաչին
«Հապա՛, եղբարըք սիրելիք,
«Մի զարհուրիք, առնայնէին.
«Զմահ ընարեցէք գուք քաջու-
թեամբ
«Որ գան ըզկեանս է գովելին.
«Ահա հասեալ է մարտադիրն
«Եւ յաղթանակըն է ի ձեռին
«Եւ պըսակէ զքաջըն և զարին
«Որ յայսմ աւուր մեռանիցին։»
Իսկ չարութեան արբանեակին
Զդասըն վառեալ զօրականին,
Հրատարակեր ի լուր նոցին
Ալիանալ յանըմ մարտին.
Ցորմէ պարզեալք խոստանային
Եւ մեծութիւն յոյժ երկրային,
Նաեւ պատիժ պատուհասին
Սպառնալը ածել թոյլ և վատին.
Ցայնժամ զինեալըք լինէին
Դառնզըք զօրաց անասուածին,
Դազանաբար յարձակէին
Մերձեալ ի մուտըն պարըսպին,
Իսկ զօրականքն անյաղթելի
Որ անպանօր հասեալ կային,
Ընդդիմամարտ գոլով նոցին
Ըզհակառակըն վանէին
Եւ որպէս փայտ լինչ յանտառին
Ցանօրինաց կտորէին
Մինչ զի զահի հարկանէին
Եւ յետս ընդդէմ նահանջէին։
Բայց երանի զանձնէ իմէ
Թէ բանք իմ ասա դադարէին
Եւ ոչ յառաջ այլ խաղային
Ձըմրեալ ըզսիրըս լըսողին։

Այլ չէ օգուտ յայսցանէ ինձ
Բանիւ լըռել զրոս ի կարգին
Իբրու արեամբ ընդ իս անցին
Զարիքս այս մեծ անհընարին.
Քանզի յորժամ ոչ կարացին
Ցաղթել քաջացն որ անդ կային,
Ցայնժամ վիրագն անպընդային
Կոչեցաք զառաջիկ զօրականին,
Ի սուր յաւար՝ւի գերութիւն
Ասաց առնել զամենեսին։

Եւ զայն լուեալ արարացին,
Անթիւ զօրաց բարբարոսին
Իբրեւ զեռանդ պըտուտիէին
Շրջան առեալ չարչ քաղաքին,
Ջեռամարք լեռեալ տագնապէին,
Մի առ միով արշաւէին,
Փայտ և գոտըըս գոչէին,
Իբրեւ յաժպոց որոտային,
Զայնս ահագինըս հընչէին
Մինչ զի զերկիր դըղըդէին։
Որ վառասիրտքըն՝ վախէին,
Քաջք և արիք խիղախէին,
Ոմանք ի մահըն դիմէին
Եւ այլք յահէն մեռանէին,
Այլ զի նուաղ ժողովէին
Եւ ոչ բաւականըս պարըսպին
Եւ այն գառեալ վառատկէին
Ի յանդադար պատերազմին
Քանզի տեւեալ ժուժկալէցին
Իբր ամօրեայ գոլով մարտին։
Վասն այսորիկ տեղ լինչ մասին
Ի պահպանաց թափուր գըտին
Ցորում եղեալ բարձրանային
Սակաւք ոմանք յաշտարակին։
Իսկ ժողովուրդք քաղաքին
Զայն լինչ տեսեալ զարհուրէին,
Զայնըս գուժի արկանէին
Եւ ի փախուստըն գառնային
Եւ ապա զի՞նչ կամ ո՞րպիսի
Անգ տեսութիւն գժուարելի.
Քանզի խուժան անօրինին
Իբր ըզփախուստըն զայն տեսին,
Ցուսերամերկըք լինէին,
Մէջ քաղաքին յարձակէին
Եւ ժողովոցըն բազմութիւն
Մի ըստ միոյ յետ կասէին
Որք առաջի ընթանային
Մինչեւ ի գլուխըս գըղեկին
Իսկ մարդադէմքըն գաղանաց
Ըզայրատուրըն գամէին։
Եւ որպէս գայլք ի հօտ գառանց
Ի մէջ նոցունց անկանէին,
Առհասարակ կոտորէին,
Աբեան վըտակըք հոսէին.
Զերիտասարդս և ըզմանկտին
Անխնայապէս խողխողէին.
Ցաչս ծերոյն ոչ գըթային
Եւ ոչ ի հասակըն սըղային
Ոչ ի պատիս քահանային,
Ոչ յաչափճան հայրապետին
Մինչ զի արեանըն ճապաղին
Ծերոյն ալիք նեղկանէին
Եւ քահանայքըն խորհրդին
Ի սուրք արեան կենարարին
Զարիւնս իւրեանց յարն խառնէին
Եւ ընդնոսին թաթաւէին
Քանզի արեանն էր ծարաւի
Եւ սրբեցաւ սուրըն նորին.
Առիւծ գոչեաց ի յանտառին
Եւ գիշատանն ալջն ի բային.
Բայց ըզհանդէպն ողորմագին
Որ դառնագոյն է լըսողին,
Զէ բաւական բան ասողին
Պատմել զաղէտըն սաստկագին.
Քանզի յայնժամ գայլքըն մըտին
Եւ չուանքըն լերըք պաշարեցին,
Զհօտ ոչխարացըն ցրուեցին,
Զանմեղ գառինս պատառեցին.
Ցայն երկիւղէ զարհուրագին
Բարձր ի գլեակըն գիմէին։

Իսկ չարութեան արբանեկին
Որ պահապան էր կըլայէն,
Ըզգըուռնս ընդդէմ եղեալ նոցին
Ոչ թողացոյց ըզմուտ բերդին
Եւ բազմութիւն փախըստէին
Ցահէ սրոյն խուսափէին.
Ամենեքեան անդ փութային,
Իբր յատաւէն անկանէին,
Մի զմիով անցանէին,
Առ ի ճեպոյն տագնապէին։

Եւ զի փակեալ մուտն առաջին
Եւ թըշնամեաց սուրըն վերջին,
Ցայնժամ առ դուրսըն կուտէին
Իբրեւ ըզչղջ անհընարին
Կամ յօրինակ մայրեաց փայտին
Միմեանց վերայ դիզանէին
Արք և կանայք ծերք և սրզայք
Մանկունք՝ւ ամեն չափ հասակին,
Դըստերքն ի մարց լային գըրկին
Եւ ընդ լալոյն նուաղէին.
Մարքն ըզպըղտյան ընդդըրկէին
Եւ ի միասին մեռանէին
Հարքն ընդ որդւոց տառապէին
Թէ փըրկութեան հասանիցեն,
Որդիքն ընդ հարցըն չանային
Զի ի յանդորը ելանիցեն.
Այլ զի չէր ոք նըպաստ նոցին,
Ոչ ձեռընտու ի յայն վայրին,
Միայն յերկինս ամբառնային
Զաչըս մըտայ կոկոզագին.
Եւ զի խօսել ոչ կարէին
Ցոգւոց հանելըն հեղձնուին,
Եղբայր եղբօր ոչ օգնէին
Եւ ոչ ի գոյըն գըթային.
Թէեւ կարի յոյժ սիրէին
Եւ աղեկատոր իսկ լինէին,
Բայց փըրկութեան ձեռն ոչ տային
Զի և շարժել ոչ կարէին,
Իբրաքանչիւր յիւրում տեղւոջ
Ուր պատահեացն, անկանէին
Եւ ի չընչոյն նուաղութեանց
Հեղձամըղձուկ անդ լինէին.
Իսկ փախըստեայքն ըշտապէին
Ցահէ սրոյն զարհուրագին
Եւ յանկելոյ դիտակուտին
Կէսք ընդ ոտիք ընթանային
Որպէս է գեա կամ ի ծովի
Վերայ գըլխոյըն լողային.
Բայց այլազգեացըն բազմութիւն
Որ սուսերօքըն ի յետ գային,
Իբրեւ գաղանըս վայրենիս
Ի մէջ հօտիցն անկանէին,
Իբրաքանչիւր ոք ըստ ուրախն
Առ յընտրութիւն պարապէին
Քանզի վտանըս գերէին
Որ գեղեցիկ դիմօքն էին
Առ յուսահատ և գըստերաց
Ընդ որս ինքեանքըն նուաճէին.
Իսկ ըզկենդանըն հատակ
Զայն չարաչար խողխողէին։
Եւ պինդ ղելոյ դիտակուտին
Մարմինն արտաքս քարչէին.
Զորս ըզննէին, կողոպտէին,
Մերկ խայտառակ զայն թողուին,
Ոչ պատանօք զոք պատէին,
Ոչ վերարկուս արկանէին,
Օրինաւոր ոչ թաղէին
Եւ ոչ կոծով յուզարկէին.
Անգ ոչ գոյր երդ քահանայի
Եւ ոչ հընչումն Աստուածային.
Ոչ պաշտօնեայք սաղմոսէին,
Ոչ սարկաւագք ընթեռնուին,
Թէպէտ յերկինս հոգիքն ելին
Եւ Աստուծոյ են ի ձեռին
Որոց անուանքն գըրուէին
Ի գըպրութեան կենաց գըրէին,
Սակայն մարմինքն անպատուէին
Զի յապաժոյժ թաւալէին,
Զորս ընդ քարինըն հասէին
Իբրեւ ըզդէչ անասնային։
Ի գաղանայ գիշատէին
Եւ կերակուր չանց լինէին
Զորմէ պատգամք մարգարէին

---

* Տեսնել Արմենիա թիւ 3, Օսմանեան պատմութիւն վերնագրով յօդուածը։ ԽՄԲ.

Ցառաչագոյն գուշակեցին,
Ցերուսաղէմ խօսեալ բանին
Որք և առ իս կատարէին.
Զարիւն սրբոյն յերկիր հեղին
Որպէս հոսանք ջուրց վըտակին,
Ըզքահանայն և զժողովուրդն
Ա՛ռհասարակ խողխողէին.
Քանզի իբրեւ չունըք հասին
Եւ ցուլըք գերք պաշարեցին
Անմեղ գառանց ի հետ մըտին
Խեղդմամբ և սրով վախճանէին։
Որք յայնմանէ զերծանէին,
Սակաւք ի դղեկն ամրանային
Ցոր հուպ եկեալ բըռնաւորին
Զայս առելով բան առ նոսին.
«Իմուի թէ ոչ լըսէք բանին
«Եւ հնազանդեալ տայք ի ձեռին,
«Լինիք և դուք նըման սոցին
«Անկեալըք դէղ գաղանային։»
Բայց նոքա ոչ զանգիտէին
Եւ տալ ի յանձն ոչ առնուին
Ա՛լ քաջապէս յոյժ պընդէին,
Որիարար հաստատէին.
Սակայն պի ոչ յառաջագոյն
Անդ կերակուրք համբարեցին
Եւ ոչ ըղջուրան որ ի ներքուստ,
Վերաբերեալ պատրաստէին,
Նաեւ զօրաց քրիստոնէին
Որք ժողովեալք ի միասին,
Զարար տեղեակ ոք ըզնոսին
Թէ ահա մերձ գան և հըպին,
Վասն այսորիկ ոչ կարացին
Տեւել յերկար ընդդեմ չարին
Այլ յեա աւուրց ինչ պայմանին
Տուեալ արտաքս ելանէին . . .

(Շարունակելի)

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՍԷՆ–ԼՈՒԻ
ՄԱԼԲԱՍԷ (Մարսէյլի շրջավայրը)

Դպրոցական այս կարեւոր հաստատութիւն կը գտնուի օդբանուկ և չատ գեղեցկատեսիլ մի դիրքի մէջ։ Օտար բաքաղաքացի ընտանիքներ կը գտնեն այդ վարժարանի մէջ ամեն պէտք եղած հանգիստներն իրենց տղայները պատրաստել տալու համար զանազան քննութիւններու որպէս զի կարենան մտնել թէ՛ Պետական, թէ Վաճառականական և թէ Արուեստագիտական վարժարաններն։

Սէն–Լուի վարժարանին մէջ կը սովրեցուին կենդանի լեզուները, երաժշտութիւն, գծագրութիւն, հեծելավարժութիւն, մարմնամարզութիւն և լուզորդութիւն։ Առանձին սենեակներ կան։ Գիները չափաւոր են։ Անձնուէր տիկիններ յանձն առած են հոգալ տանիլ վտքը տղայներին։

Դրել վարժարանի տեսչին հետեւեալ հասցէով.

Monsieur le Directeur du *Pensionnat Saint–Louis, à Malpassé*, près *Saint-Just*, banlieue de *Marseille*.

Նոր հրատարակութիւններ

ՀԱՅՈՑ ՀԱՑԲԵՆԱՄԻՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Ա. ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՐԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ

«Հայրենասիրական Միութեան» հրատարակած այս վարդապետարանի մէջ համառօտ կերպով բացատրուած է թէ իւրաքանչիւր հայրենասէր հայ ինչ իղձեր պէտք է ունենայ և ինչ պարտքեր ունի կատարելու։

Գինն է 20 սանթիմ և կը ծախուի Արմենիայի խմբագրատունը։ Մէկ անգամէն 20 օրինակ գնողը կը վճարէ 3 ֆրանգ և 50 սանթիմ միայն, փոխանակ 4 ֆրանգի։ Փոստի ծախքը կը վճարուի «Հայրենասիրական Միութեան» կողմէն։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Ե

ԼԻՆԶԻ ՕՐԷՆՔԸ

ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

(ՊԱՏԿԵՐ ՄՕՏԻԿ ԱՊԱԳԱՅԻՑ)

ԳՐՅԱ Մ. Պ.

Այս տեսարակի մէջ ցոյց կը տրուի թէ բռնաւորներն և ազգամատնիչ Հայերն դատաստանը ի՛նչպէս պէտք է տեսնուի այնպիսի երկիրներուն մէջ ուր օրինաւոր և արդարադատ կառավարութիւն չկայ։

Մէկ օրինակի գինն է 20 սանթիմ. 20 օրինակը 3 ֆրանգ և 50 սանթիմ։ Փոստի ծախքը կը վճարուի Արմենիայի խմբագրատունէն։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Ա. ՀԱՅ ԴԻՒՅԱԶՆՈՒՀԻ ՄԸ (սպառած)։
Բ. ՀԱՅ ԳԻՒՂԱՅԻ (սպառած)։
Գ. ՍԱՂՄՈՍ ԻՍՐԱՅԵԼԻ (Հայաստանի ազատութեան ցանկացող մի Հայի մաղթանքներն և մտածումներն են Մաղմոսի ոճով գրուած). 40 սնթմ.։
Դ. ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒՂԱՐԻՈՅ ԵՒ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊՈՒՂԱՐ ԱՊՍՏԱՄԲԱՊԵՏԱՅ (Գուլպար աղջկան իր ազատութիւն ձեռք բերելու համար մկ դարձ ի վեր տրած չանքերի խիստ հետաքրքրաշարժ նկարագրութիւնն է։) 1 ֆր. 50 սթմ.
Ե. ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐԸ ։ — Հայաստանցիներուն ճշտութեան գվխաւոր պատիւն եղող պանդխտութիւնը մեր ազգային նորընտիր վիպասանի գրչին նիւթ եղած է ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐԸ անուն վէպին մէջ։ Իրական կեանքէ առնուած այդ վէպ որ մաս առ մաս կը հրատարակուէր Արմենիայի մէջ, առանձին տետրակով ևս հրատարակուած է այժմ և կը ծախուի Մեծ. Հեղինակին Պարոն Մկրտիչ Թէրթիւնճիէֆֆի մօտ, ինչպէս նաեւ Արմենիայի խմբագրատունը)։
1 ֆր. 20 սանթիմ։

Զ. ԳԱՄԱՌ ՔԱԹԻՊԱ—ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ յետ այբուբենն աւարտելուն. (Մեծանուն հայ բանաստեղծին վերջերս գրած ազատաչունչ ընտիր ոտանաւորներէն 3ը՝ որոնք իւր «Բանաստեղծութիւններ»ի հատորին մէջ չեն գտնուիր, առանձինն տետրակով հրատարակուած են)։ Այս տետրակէ որի շահը բարեգործական մի նպատակի յատկացած է, 50 հատը մէկ անգամէն գնողին կը տրուի 50 հատը 2 ֆրանգ 50 սանթիմի, որ ըսել է հատը 5 սանթիմ կամ 10 փարա թրքական։

Հատով կը ծախուի 0.10 սթմ.

Վերոյդրեալ բոլոր գիրքերը կը ծախուին, փոստի ծախքը Արմենիայի խմբագրատունէն վճարուելով։

ԼԵՒՈՆ ԹԱԴԱՒՈՐԻ

ՇԻՐՄԻՆ ՊԱՏԿԵՐԸ

Մեր վերջին թագաւոր Լեւոնի չիրմին պատկերն ունենալու համար շատեր կը դիմեն մեզ տակաւին, թէեւ վաղուց արդէն յայտարարած ենք թէ այդ պատկերները սպառուած են։ Արդ կուգանք յայտնել ցանկացողներին թէ Արմենիայի Ա. տարու 79րդ թուէն որ այդ պատկերը կըպարունակէ իւր մէջ և որ այդ պատճառով յատկապէս սովորականէն տարբեր դեղեցիկ թղթի վրայ տպուած է, մի քանի հատ տակաւին ծնացած կան խմբագրատունը։ Ցանկացողներին կարող ենք գրկել անմիջապէս, հատը մէկ ֆրանգի, ճանապարհածախքը խմբագրատան վրայ։

Ա յդ թերթի մէջ մանրամասն տեղեկութիւններ տրուած են նաեւ Լեւոնի գերեզմանին նկատմամբ։ Մեր ընթերցողները կը յիշեն թէ Արմենիա լրագիրն էր որ Ա. տարու 72դ թուէն (1886 ապրիլ 24) հրաւէր կարդաց Փարիզաբնակ Հայերին մի ուխտագնացութիւն հաստատել Լեւոն Լուսինեանի գերեզմանին և այդ առաջարկի համեմատ Ա. հանդիսաւոր ուխտագնացութիւնն եղաւ 1886 մայիս 18ին, ինչպէս որ մինչեւ այժմ կը կատարուի ամեն տարի։ Արդ, Արմենիայի վերոյիշեալ թուին մէջ, բացի այլ հետաքրքրական գրուածներէ, կայ նաեւ Փարիզէն մի թղթակցութիւն որ սքանչելի և գեղեցիկ ոճով կը նկարագրէ այդ առաջին ուխտագնացութիւն և հետաքրքրական տեղեկութիւնները կուտայ Սէն–Ծընթի այն չիրմի վրայ ուր հանգչած է մեր տարաբաղդ վերջին թագաւոր, Լեւոն Լուսինեան։

ՀԱՅ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐԸ

1878ին Պերլին գնացած Հայ պատուիրակութեան պատկերը՝ գեղեցիկ թղթի վրայ առնուած և պատուիրակներուն անուններն հայերէն և ֆրանսերէն տառերով միանդամայն տպագրուած, կը ծախուի Արմենիայի խմբագրատունը։ Գինն է 1 ֆրանգ, փոստի ծախքն խմբագրատունէն վճարուելով։

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Հետեւեալ գիրքերն կարելի է ստանալ Արմենիայի խմբագրատունէն, իրենց առջեւ նշանակուած գիներով և փոստի ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով։

Արժէքը կանխիկ չվճարուած՝ գիրք չղրկուիր։

—ԱԶԳԱՍԷՐ (Վենետկի Մխիթարեան Պատ. Միաբանութեան հրատարակած այս գիրք որ 226 երեսներէ բաղկացած է, կը բացատրէ թէ ինչո՞ւ համար և ի՞նչպէս պէտք է որ մարդ սիրէ իւր ազգ և հայրենիք և ցոյց կուտայ թէ ի՛նչ բարոյական պատասխանները կը տրուին մեր ազգի մէջ. թէ՛ օտար ազգերի և թէ՛ մեր ազգի պատմութենէն ազգասէր անձերի օրինակներ բերելով, անոնց կենսագրութիւններ կը ներկայացուին ընթերցողին։ Լեզուն Կ. Պոլսի հին աշխարհաբառի ոճն ունի և տեղ տեղ մի քանի բառերի թուրքերէնն եւս նշանակուած է փակագծի մէջ, անոնցմէ ալ դիւրահասկանալի լինելու համար)։ 2 ֆր. 70 սնթմ.

—ԿԻՒԼԶԱՐԻ. Եւրոպայի զանազան կողմերն եւայլ տեղեր ցրուած հայ գաղթականութիւններին մէջ գժբաղդաբար չատեր կան մեր հայրենակիցներէ որ թուրքերէն խօսիլ գիտեն բայց հայերէն լեզուն չեն հասկնար որ կարդան իրենց ազգային լեզուով գրուած «Հայոց պատմութիւն»ներն։ Այդ պիտոյնեերին կը ներկայացուինենք ահա ԿԻՒԼԶԱՐԻՆ որ Զահրեան Հ. Միքայէլ վարդապետի գրած եռահատոր ընդարձակ Հայոց պատմութենէն քաղելով մէկ հատորի մէջ ամփոփուած և հայերէն տառերով ու թրքերէն լեզուով գրուած, կը ներկայացնէ մեր Հայ ազգի պատմութիւնը։

Գինն է 3 ֆր. և 60 սանթիմ, փոստի ծախքը վճարուելով Արմենիայի խմբագրատունէն. իսկ Մարսէյլի մէջ գնողներին համար 5 ֆրանգ։

Ինչպէս ամեն լրագիրներ, Արմենիան ալ կընդունի ծանուցումներ հրատարակելու համար. անոնք որ պէտք կունենան Արմենիայի միջոցով մէկին դիմումատնել կամ մի բան յայտարարել, պատրաստ ենք ընդունիլ իրենց ծանուցումներ ըստ լրագրական սովորութեան։ Ծանուցումներուն գիներն նշանակուած են Արմենիայի ճակատը, տառի վրայ հաշուելով. 1 երկամեաղրի (գլխագիր) համար 2 սանդիմ և 1 բոլորգրի համար 1 սանդիմ։ 3 անգամ դրուելիք ծանուցումի գնին վրայ 0/0ին 10 զեղչ կը լինի. 10 և աւելի անգամներ դրուելիք ծանուցումի գնին վրայ 0/0ին 30 զեղչ։ Սակարկութիւն չընդունիր։

ՏՆՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Le Gérant : FÉLIX ENFFANTIN.

ՄԱՐՍԷՑԼ
Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER rue Vacon 50.